

АНОТАЦІЯ

Дехтяр С.С. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка. – Український державний університет науки та технологій, Дніпро, 2022.

Метою дисертаційного дослідження є теоретико-методичне обґрунтування та розробка механізму забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності.

Розроблено науково-методичні підходи до прийняття управлінських та інвестиційних рішень в умовах невизначеності та непередбачуваності. Удосконалено наукові підходи до створення та впровадження механізму забезпечення економічної безпеки транспортних підприємств. Розроблено економіко-математичні моделі застосування заходів економічної безпеки в умовах фінансової нестабільності. З використанням розроблених методичних підходів з урахуванням факторів невизначеності та ризиків виконано оцінку стану економічної безпеки підприємств транспорту.

Розроблені у процесі дослідження наукові положення полягають у наступному:

удосконалено:

- концептуальну модель забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності, в якій, на відміну від існуючих, поєднано стратегічну мету, ідею, бачення проблем, суб'єкт і об'єкт управління, завдання для досягнення цільової установки, принципи та механізми забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності;

- механізм забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності, який, на відміну від існуючих, спрямований на забезпечення їх економічної безпеки та поєднує підсистему економічного потенціалу підприємств транспорту, цільову підсистему забезпечення економічної безпеки, підсистему забезпечення економічної безпеки, підсистему нормативно-правового забезпечення та підсистему інформаційноаналітичного управління економічною безпекою підприємств транспорту;

- систему ризик-менеджменту для забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності, для формування якої, на відміну від існуючих, передбачено матрицю критеріїв оцінки системи управління ризиками підприємств транспорту та відповідний підхід до

оцінювання рівня економічного ризику на підставі розробленого алгоритму її формування;

набули подальшого розвитку:

- науково-методичний підхід комплексного оцінювання тенденцій та середовища функціонування підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності, який, на відміну від існуючих, поєднує різні аспекти – від дослідження їх внеску до оцінювання результативності їх діяльності;

- науково-методичний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки підприємств транспорту, який, на відміну від існуючих, передбачає оцінювання проводити на основі розрахунку ряду моментних та інтервальних показників, які дозволяють охарактеризувати рівень безпеки у будь-який момент часу та простежити динаміку її зміни, згідно якого у розрізі функціональних складових виділено показники-індикатори кількісного та якісного характеру, які доповнюючи один одного, уможливають отримання багатокритеріальної оцінки рівня економічної безпеки в цілому по підприємству та за кожною функціональною складовою;

- організаційна структуризація підприємств транспорту, як елемент внутрішніх механізмів забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту, що, на відміну від наявних, має на меті визначення організаційних структур існування як самої системи забезпечення економічної безпеки на підприємств транспорту, так і організаційних форм, у яких проявлятиметься діяльність суб'єктів безпеки, а також в організації оптимального забезпечення економічної безпеки з урахуванням особливостей діяльності її суб'єктів в структурі загального управління підприємством.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні наукові положення та рекомендації можуть вирішувати завдання щодо формування дієвих напрямів удосконалення механізму забезпечення економічної безпеки підприємств транспорту в умовах фінансової нестабільності.

Методичний підхід до моніторингу рівня економічної безпеки за допомогою індикаторів економічної безпеки використовується у діяльності ВП «Дніпровське пасажирське вагонне депо» філії «Пасажирська компанія» АТ «Укрзалізниця» (довідка 31-07/22 від 07.07.2022р.). Основні результати дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Українського державного університету науки і технологій при викладанні навчальних дисциплін «Ризикологія», «Економічний аналіз», «Економіка», «Економіка транспорту» (довідка № НЗ / 18 від 15.06.2022 р).

Практичну цінність мають результати аналізу стану економічної безпеки досліджуваних підприємств транспорту, на підставі яких запропонований план

створення механізму забезпечення економічної безпеки в умовах фінансової нестабільності.

Ключові слова: економічна безпека, механізм, транспорт, нестабільність, невизначеність, ризик, загроза, небезпека, фінансова стійкість, прибуток, розвиток.